XLII
2
54.

NAZ.
ale III
II

BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
XLII
D
54
NAPOLI

XLII

D.

54

45
D
1mX

XLII
2
54.

ΤΩΝ

ΕΠΤΑ ΣΟΦΩΝ,

ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΝ ΑΥΤΟΙΣ ΚΑΤΑΡΙΘΜΟΥΜΕΝΩΝ ἀποφθέγματα, Συμβουλαὶ, καὶ ἱστορήκαι.

DICTA

SEPTEM SAPIENTVM,

ET EORVM, QVI CVM iis numerantur.

Cum Latina versione è regione Græcis correspondente.

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE III
NAPOLI

LVGDVNI,
APVD CLAVDIVM MORILLON,
Typograph. Sereniſ. Ducis Montiſpenſerij.

1608.

ΤΩΝ ΕΠΤΑ ΣΟΦΩΝ,

καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς καταριθμουμένων ἀποφθέγματα, Συμβολαὶ, καὶ ἀποθῆκαι.

DICTA SEPTEM SAPIENTVM,

& eorum qui cum iis numerantur.

ΚΛΕΟΒΟΥΛΟΥ ΤΟΥ ΕΥΑΓΟΡΟΥ Λινδίου.

CLEOBVLI EVAGORAE, filij Lindij.

Ἀρετῆς οἰκεῖόν ἐστιν κακίαν μισεῖν.

Φρόνει τὶ κεδνόν.

Ἀμουσία τὸν πολέον μέρεα ἐν βροτοῖς λόγων τε πλῆθος.

Τῆς ὑπονοίας ἄπεχε.

Φιλήκοον ἴσθι μᾶλλον ἢ φιλόλαλον.

Πολυμαθὴς, ἢ ἀμαθής.

Εὐσέβειαν φύλασσε.

Virtutis proprium est malitiam odisse.

Sapito honesta & illustria

Imperitia in maxima mortaliũ parte dominatur, verborúmque multitudo.

A suspicione abstineto.

Audiendi sis quàm loquendi studiosior.

Studiosum esse potiùs decet quàm indoctum.

Pietatem custodi.

Εὐχῆς οὐδὲν ἐστι πρωϊώτερον.
Voto nihil est laudabilius.

Πατέρα σεβοῦ αἰδοῖος.
Parentem oportet venerari.

Τὰς τεχνίτας ὑπομονὴ νίκα.
Parentes patientia vince.

Τὰ δίκαια κρῖνε.
Iusta iudicato.

Ἀδικίαν μίσει.
Iniustitiam odio habeto.

Πόλει τὰ βέλτιστα συμβούλευε.
Ciuitati quæ sunt optima consulito.

Ὃ σὺ μισεῖς, ἑτέρῳ μὴ ποιήσῃς.
Quod ipse odio habes, alteri ne feceris.

Ἀγάπα τὰ τοῦ πλησίον σοῦ, ὡς τήρει ὡς τὰ σαυτοῦ.
Ama quæ sunt proximi, & conserua vt tua.

Βίᾳ μηδὲν πράττε.
Vi nihil facias.

Ἔχθρας διάλυε.
Inimicitias dissolue.

Τὸν ἐλάττω μὴ ὑποσκυβάλιζε.
Minorem ne contemnito.

Ἀλλοτρίων μὴ ἐπιθύμει.
Aliena non concupiscas.

Μάλιστα σωφρονεῖ ὁ δῆμος, ὅταν τὸν φόβον μᾶλλον, οἱ πολιτευόμενοι δεδοίκασιν ἢ τὸν νόμον.
Maximè sapit populus, cuius ciues infamiam plus timuerint, quàm legem.

Δοκεῖ μάλιστ' ἂν ἔνδοξος γένεσθαι, καὶ βασιλεὺς, καὶ τύραννος, εἰ μηδενὶ πιστεύοι τῶν ζώντων.
Videtur is laude dignissimus, siue Rex, siue Tyrānus, qui in nullo eorū qui cum eo sunt, spem posuerit.

Ψεῦδος μισείτω πᾶς φρόνιμος καὶ σοφός.
Mendacium fugit quisque prudens & sapiēs.

Ψεῦδος καλοβολὴ τὸν βίον λυμαίνεται.
Mēdax calūnia vitā corrumpit & pessundat.

Γλῶσαν εὔφημον κτῶ.
Linguam honorificam compara.

Κακολογίας ἀπέχε.
A maledicto abstine.

Μὴ ἐπιγέλα τοῖς σκωπτομένοις, ἀπεχθήσῃ γὰρ τούτοις.
Ne cũ subsãnãte temerè irrideas: inuisus enim fies illis quib. illuditur.

Εὖ τὸ σῶμα ἄσκει καὶ τὴν ψυχήν.
Ritè corpus exerce & animam.

Μὴ ἐπικίνδυνος ἴσο.
Ne sis ad pericula subeũda procliuis.

Τὸν δήμου ἐχθρὸν, πολέμιον νόμιζε.
Populi hostem, inimicũ tibi æstimato.

Τὰς μεταβολὰς τῆς τύχης γενναίως φέρειν μάθε.
Mutationes fortunæ fortiter perferre disce.

Εὐτυχῶν μή, μὴ γίνου ποτὲ ὑπερήφανος, ἀτυχήσας δέ, μὴ ταπεινοῦ.
Dũ secũda ridet fortuna, ne superbias: aduersa perstrepẽte, noli frãgi.

Ἡδονῆς κράτει.
Voluptatem vince.

Πάντων μέτρον ἄριστον.
Omnium rerum mensura optima est.

Τοὺς ἀγαθοὺς ἀγαθὰ ποίει.
Bonis benefacito.

Τὸν φίλον δεῖ εὐεργετεῖν, ὅπως ἢ μᾶλλον φίλος, ἢ εἰ ἐχθρὸν φίλον ποιεῖν. Φυλάττεσθαι γὰρ χρὴ, τῶν μὲν φίλων τὸ ψόγον, τὸ δὲ ἐχθρὸν τὸ ἐπιβουλήν.
Amicus beneficio afficiẽdus, vt fiat amicior: Inimicus in amicitiam vocandus: metuenda enim est amicorum reprehẽsio, inimicorúmque calumnia. (esto.

Εὐποιΐας ἧς ἔτυχες μνημόνευε.
Beneficij accepti memor

Οὗτος ἄριστος οἰκεῖος, εἰ πολλοὺς ἔχει τοὺς φοβουμένους αὐτὸν, τοὺς φιλοῦντας ὁ δεσπότης.

Hæc domus optima quã multi metuut: Dominus verò optimus quẽ multi diligunt.

Ὥσπερ οὐκ ἂν ἐμβάλοις ἐν νηῒ μακρᾷ, καὶ πολυχρύσῳ πλέον βαπτίζεσθαι ὕτω μηδὲ ἐν οἰκίᾳ αἱροῦ ὑπὲρ μεγέθους καὶ πολυτελεῖ καθήμενος χειμάζεσθαι.

Quemadmodũ nõ velis in naui magna,& opulenta nauigãs immergi, sic nequé in domo eligas in grauitate & magnificentia cõquiescens,naufragiũ pati.

Τῆς οἰκίας ἐπιμελοῦ.

Familiæ curam gerito.

Ὅταν τις ἐξίῃ τὴν οἰκίας, ζητείτω πρότερον τί μέλλει πράσσειν, καὶ ὅταν τις εἰσέλθῃ πάλιν, ζητείτω τί ἔπραξε.

Quãdo quis domo egreditur, priùs perquirat quid sit facturus: rursus cùm redierit quid egerit cogitet.

Γαμεῖν ἐκ τῶν ὁμοίων. ἂν γὰρ ἐκ τῶν κρειττόνων λάβῃς, δεσπότας κτήσῃ, οὐ συγγενεῖς.

Vxorem duc ex similibus,si enim ex clariori bus duxeris, dominas habebis, non affines.

Γυναικὶ μὴ φιλοφρονοῦ, μηδὲ μάχου ἀλλοτρίων παρόντων. τὸ μὲν γὰρ ἄνοιαν, τὸ δὲ μανίαν σημαίνει.

Cũ muliere,neque blanditiis agẽdum, neque extraneis præsentibus iurgãdum: illud quippè ignauiam, hoc vecordiam significat.

Τὰ φίλτατα τέκνα παίδευε.

Liberos tibi chariſſimos erudi.

Δεῖ ζωοικίζειν ἀνδράσι τὰς ἑαυτῶν θυγατέρας, παρθένας μὲν τῇ ἡλικίαν, τὸ φρονεῖν δὲ γυναῖκας, ὅπ δεῖ παιδεύειν καὶ τὰς παρθένας.

Filias nuptui locari oportere ætate virgines, sed prudẽtia mulieres: docens per id virgines esse erudiendas.

Οἰκέτην πάροινον μὴ κόλαζε, δόξεις γὰρ καὶ αὐτὸς παροινεῖν.

Famulum temulentum ne punias, videberis enim ipse insanire.

ΣΟΛΩΝΟΣ ΕΞΗΚΕΣΤΙΔΟΥ Σαλαμινίου.

SOLONIS EXEKESTIDÆ, filij Salaminij.

Τοσούτῳ διαφέρει ἡ φρόνησις τ ἀρετῶν, ὅσῳ ὅρασις των ἄλλων αἰσθήσεων.

TAntò superat prudentia cæteras virtutes, quantò aspectus alios sensus.

Ἀρετὴν ἐπαίνει.

Virtutem lauda.

Νοεῖ τὸ δίκαιον.

Mente agita iusta.

Θεὸς τίμα.

Deos honora.

Χρῶ τοῖς θεοῖς.

Vtere diis.

Γονέας αἰδοῦ.

Parentes reuerere.

Ἐάν τις μὴ τρέφῃ τὺς γονέας, ἄτιμος ἔσω.

Si quis parentes nõ enutrierit is ignobilis, & obscurus esto.

Τῶν γονέων μὴ λέγε δικαιότερα.

Parentibus ne dicas iustiora.

Ἐρωτηθεὶς, διὰ τί κατὰ πατροκτόνου νόμον οὐκ ἔθηκε. διὰ τὸ ἀπειλπίσαι, ἔφη.

Interrogatus quamobrē cōtra parricidam legē nō tuliſſet, quod deſperaſſet, ait, hoc ſcel⁹.

Ὅρκῳ μὴ χρῶ. Τὸ ἴσον, πόλεμον ἐποίει.

Ne vtaris iuramento, id eſt, Ne iurato. Æqualitas bellum nō efficit.

Τὰ καλὰ μελέτα.

Præclara ſtudioſè meditare.

Ἀλήθειαν ἀνέχου.

Veritatem ſuſtine.

Μὴ ψεύδου, ἀλλ' ἀληθεύε.

Noli mentiri, ſed vera dicito.

Τρόπου καλοκἀγαθίαν ὅρκου πιστοτέραν ἔχε.

Virtutem atque probitatem iuramento fideliorem eſſe cenſe.

Νῦν ἡγεμόνα ποιοῦ.

Mentē & rationem ducem ſequere.

Εἰδὼς σίγα.

Sciens tacē.

Σφραγίζου τοὺς μὲν λόγους σιγῇ, τὴν δὲ σιγὴν καιρῷ.

Signatur ſermo ſilentio: ſilentium verò tempore & opportunitate.

Τὰ ἀφανῆ τοῖς φανεροῖς τεκμαίρου· ὃ δ' ἂν ἴδῃς, μὴ λέγε.

Obſcura ex manifeſtis collige: quòd autem ſcis, ne efferas.

Ἐρωτηθεὶς ὑπὸ Περιάνδρου διὰ ποτὸν, ἐπεὶ σιωπῶν ἐτύγχανε, πότερα διὰ λόγων πενίαν, ἢ διὰ μωρίαν σιωπᾷ. ἀλλ' εἰδὼς ἂν,

Interrogatus à Periādro, tacitus ante pocula cō cōticuiſſet, an propter verborum inopiam, an propter ſtultitiam

εἶπε,

εἶπε, μωρὸς σιωπᾶν ἐκ ξυμποσίῳ δυνάμενος.

silcret. Nemo, inquit, stultus præstare silentiũ in conuiuio potest.

Φίλους αἰσέβει.

Amicos cole.

Φίλοις βοήθει.

Amicis auxiliare.

Φίλους μὴ ταχὺ κτῶ· ὃς δ' ἂν κτήσῃ, μὴ ταχὺ ἀποδοκίμαζε.

Amicos noli citò parare: quos autem paraueris, ne citò proiicias.

Ἡδονὴν φεῦγε, αὕτη γὰρ λύπην τίκτει.

Voluptatẽ fuge: ea enim dolorem procreat.

Ὁ μὲν κόρος ἐκ τοῦ πλούτου γίνεται, ἡ δὲ ὕβρις ἀπὸ τοῦ κόρου.

Ex diuitiis satietas nascitur, contumelia verò ex satietate.

Μὴ θρασύνου.

Ne fias audax.

Μηδενὶ φθόνει.

Nemini inuideto.

Τὸν τεθνηκότα μήτις κακῶς ἀγορεύτω.

Mortuo ne quis insuitet.

Ἄρχε, πρῶτον μαθὼν ἄρχειν, ἄρχειν γὰρ μαθὼν, ἄρχειν ἄρξῃ.

Impera, priùs cùm didiceris imperare: imperare enim qui didicerit, imperare incipiat.

Μὴ τὰ ἥδιστα, ἀλλὰ τὰ βέλτιστα τοῖς πολίταις ξυμβούλευε.

Non iucundissima, sed optima ciuibus consule.

Κριτὴς μὴ κάθισον, εἰ μὴ τῷ ληφθέντι ἐχθρὸς εἶναι θέλεις.

Iudex ne sedeas, nisi victo inimicus esse velis.

Μήτε ἀρχέτω ὁ σφοδρανέστερος, μήτε ξυμβουλεύετω, εἰ μὴ ἄρτια λογίζοιτο γνώμης

Ne quis imperet valde iuuenis, neque ad cõsultationes admitta-

ἔχειν.

tur, etiamsi prudentissimus videatur.

Ἐρωτηθεὶς, πῶς ἂν μὴ γίγνοιτο ἀδίκημα ἐν τῇ πόλει, εἰ ὁμοίως ἔφη, ἀγανακτοῖεν τοῖς ἀδικουμένοις οἱ μὴ ἀδικούμενοι.

Rogatus quo pacto homines minimè humana iura violarẽt. Si sic, inquit, dolcant qui iniuriis non lacessuntur, vt qui lacessuntur.

Ἐρωτηθεὶς, ἥτις οἰκεῖται κάλλιστα τῶν πόλεων, ἐκείνην εἶπεν, ἐν ᾗ τὸ ἀδικουμένου οὐχ ἧττον οἱ μὴ ἀδικούμενοι προσκάλλονται, καὶ κολάζουσι τοὺς ἀδικοῦντας.

Rogatus quænã optima respubl. diceretur, illa inquit, in qua iniuriarũ authorẽ non minùs illi qui iniuriam passi non sunt, quã qui passi sunt ad ius trahunt & accusant.

Ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος, πῶς ἄριστα αἱ πόλεις οἰκοῦνται, εἶπεν ἐὰν οἱ μὲν πολῖται τοῖς ἄρχουσι πείθωνται, οἱ δὲ ἄρχοντες, τοῖς νόμοις.

Rogatus à quodã, quænã optimè ciuitas habitaretur, inquit, in qua ciues magistratui obediunt, magistratus verò legibus.

Ἐκείνη ἀρίστη ἡ πόλις οἰκεῖται, ἐν ᾗ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας ζυμβαίνει τιμᾶσθαι, καὶ κάκιστα δὲ, ἐν ᾗ τοὺς κακούς.

Ea optima est ciuitas in qua viri boni honoribus afficiũtur, pessima autem, in qua mali honorantur.

Ὀνειδιζόμενός ποτε ὅτι δίκαιον ἔχων ἐμισθώσατο ῥήτορα,

Reprehẽsus quòd in iusta causa aduocatum,

τορα,

τορα, καὶ γὰρ, ἔφη, ὅταν δεῖπνον ἔχω, μάγειρον μισθῶμαι.

seu oratorem conduxisset, Equidē, inquit, cum conuiuium, seu cœnam paro, coquum mercede conduco.

Καλὸν μὲν ἐστιν ἡ τυραννὶς χωρίον, οὐκ ἔχει δ' ἔξοδον.

Pulchra quidem, inquit, est tyrannis sedes, sed non habet exitum.

Δοκεῖ μάλιστ' ἂν ἔνδοξος γενέσθαι καὶ βασιλεὺς, καὶ τύραννος, εἰ δημοκρατίαν ἐκ μοναρχίας καταστήσειε τοῖς πολίταις.

Videtur laudatissimus, siue Rex, siue tyrānus si democratiā ex monarchia constituerit suis ciuibus.

Οἱ παρὰ τοῖς τυράννοις δυνάμενοι, παραπλήσιοι εἰσὶ τοῖς ψήφοις τοῖς ἀπὸ τοῦ λογισμοῦ, καὶ γὰρ ἐκείνων ἑκάστη, ποτὲ μὲν πολὺ σημαίνειν, ποτὲ δ' ἧττον· καὶ τούτων τὰς τυράννους, ποτὲ μὲν ἕκαστον μέγαν ἄγειν, καὶ λαμπρὸν, ποτὲ δ' ἄτιμον.

Qui apud tyrannos authoritate valent, persimiles sunt calculis, quibus in cōputandis rationibus vtimur: vt enim illi interdū maiorem numerum, interdum minorē significant: ita & tyranni horum quemque pro arbitrio, aliquando obscurum habent, & ignobilem.

Τοῖς σεαυτοῦ πρᾶος ἴσθι.

Mansuetus sis in tuos.

Οὕτως ἄριστος δοκεῖ ὁ οἶκος, ὅπου τὰ κτήματα

Ea videtur familia optima in qua pecuniæ nō

μήτε χλωμθοις ἄδικα, μήτε φυλάττωσιν ἄπιστα, μήτε δαπανῶσι μεταμόητα πρόσεστι.

iniustè possideantur, nec mala fide custodiãtur: neque propter sumptus pœnitudinẽ adferant.

ΚΙΛΩΝΟΣ ΔΑΜΑΓΙΤΟΥ Λακεδαιμονίου.

CHILONIS FILII DAMAGETI Lacedæmonij.

Μαντικὴν μὴ ἔχθαιρε.

Ἐρωτηθεὶς, τί ὁ Ζεὺς ἔιη ποιῶν, τὰ μὲν ὑψηλὰ ταπεινοῖ, τὰ δὲ ταπεινὰ ὑψοῖ, ἔφη.

Μὴ φθόνει θνητά.

Μὴ ἐπιθύμει ἀδυνάτων.

Γῆρας τίμα.

Πρεσβύτερον σέβου.

Νόμοις πείθου.

Σοφίᾳ χρῶ.

Ἤθη δοκίμαζε.

Ὑφορῶ μηδένα.

Ἐρωτηθεὶς, τίνι διαφέρουσιν οἱ πεπαιδευμένοι τῶν ἀπαιδεύτων, ἐλπίσιν, ἔφη, ἀγαθαῖς.

Diuinationẽ ne odio insecteris.

Rogatus quid Iupiter faciat, alta, inquit, humiliat, & humilia extollit.

Ne cui inuideas mortalia

Impossibilia ne appetas.

Senem honora.

Seniorem reuerere.

Legibus obtempera.

Philosophia vtere.

Moribus probatus esto.

De nemine suspicêre.

Rogatus quo differant docti ab indoctis, bona, inquit, spe.

Δύσκολον

Δύσκολον τὸ τὰ ἀπόῤῥητα σιωπῆσαι, καὶ σχολὴν ἄγειν, καὶ ἀδικήμασιν ὑπάρχειν φέρειν.

Difficile hoc, arcana retinere, otium rectè dispensare, iniuriásque posse tolerare.

Πρὸς τὸν ἀδελφὸν δυσφορῶντα, ὅτι μὴ Ἔφορος ἐγένετο, αὐτὸς ὤν, ἐγὼ μὲν γάρ, ἔφη, ἐπίσταμαι ἀδικεῖσθαι, σὺ δ' οὔ.

Indignanti fratri, quòd Ephorus ipse non fieret, cũ ille fuisset: Ego, inquit, pati scio iniurias, non autem tu.

Δικαίως κτῶ.

Iustè rem para.

Ἀδικήμασι μαλλάσσου.

Affectus iniuria reconciliare.

Μίσει διαβολάς.

Oderis calumnias.

Αἰσχρὰ φεῦγε.

Turpia fuge.

Φύλαττε ἑαυτόν.

Caue tibi ipsi.

Γνῶθι σεαυτόν.

Nosce teipsum.

Ἐρωτηθεὶς, τί χαλεπώτατον, τὸ γινώσκειν ἑαυτὸν, ἔφη· πολλὰ γὰρ ὑπὸ φιλαυτίας ἕκαστον ἑαυτῷ προσιδέναι.

Interrogatus quid difficillimum, seipsum agnoscere respondit: Vnumquemque enim multa ex cœco sui amore sibi attribuere.

Ἐνλιθίναις ἀκόναις ὁ χρυσὸς ἐξετάζεται, διδοὺς βάσανον φανεράν· ἐν δὲ χρυσῷ ἀνδρῶν ἀγαθῶν τε καὶ κακῶν τε νοῦς ἔδωκ' ἔλεγχον.

Lapideis cotibus aurum examinari, & dare apertum sui documentum: auro autem bonorum, malorúmque hominum mẽtem cuiusmodi sit, probari.

Μὴ ἀπείλει μηδενὶ, γινωσ-

Non intẽdas minas vlli:

κῶδες γάρ.
est enim muliebre.

Μὴ ἀπείλῃ τοῖς ἐλευθέροις, ὃ γὰ καλόν.
Liberis hominib⁹ ne minitere: nō enim decet.

Ἡ γλῶσσα μὴ προτρεχέτω τοῦ νοῦ.
Lingua non præcurrat mentem.

Γλώττης κράτει, ϲ μάλιϲτα ἐν ϲυμποσίῳ.
Linguam cōtine, & præsertim in conuiuio.

Πίνων μὴ πολλὰ λάλει, ἁμαρτήσεις γάρ.
Inter pocula ne multa loquere.

Μὴ κακολόγει τὸν πλησίον, εἰδὲ μὴ, ἀκούσῃ ἐφ' οἷς λυπηθήσῃ.
Ne sis maledicus in proximos: si minus audies quæ tibi molesta erūt.

Τὸν τελευτήκοτα μὴ κακολόγει, ἀλλὰ μακαρίζε.
Homini mortuo nō maledicas, sed beatum eum prædica.

Τὸν τὰ ἀλλότρια πολυεργαζόμενον μίσει.
Curiosum in alienis oderis.

Λυπουμένου τινὸς ἐπὶ τοῖς αὐτοῦ κακοῖς, εἶπεν, εἰ τὰ πάντων κατανοήσεις, ἧττον ἐπὶ τοῖς ϲεαυτοῦ ἀυσφορήσεις.
Cū quidam propter sua mala doleret, dixit: Si aliorum omnium mala perpenderis, minus ægrè feres tua.

Ταχύτερον ἐπὶ τὰς ἀτυχίας τῶν φίλων, ἢ ἐπὶ τὰς εὐτυχίας πορεύου.
Promptius ad amicorum aduersos casus, quàm ad secundos successus accurrito.

Ἐπὶ τὰ δεῖπνα τῶν φίλων βραδέως πορεύου, ἐπὶ δὲ τὰς ἀτυχίας ταχέως.
Ad amicorum conuiuia tardè accedito, ad infortunia verò cito.

Δαπανώμῳ ἐφ' ἃ μὴ δεῖ, ὀλίγος ἔσῃ ἐφ' ἃ δεῖ.

Si prodigus fueris in quibus minimè oportet, parcus, inquit, efficieris vbi liberalem esse decet.

Ατυχοῦντι μὴ ἐπιγέλα, κοινὴ γὰρ ἡ τύχη.

Calamitosum ne irriseris : communis enim fortuna est.

Θυμοῦ κράτει.

Iracundiam superato.

Ἐγκράτειαν ἄσκει.

Temperantiam exerce.

Ζημίαν αἱροῦ μᾶλλον ἢ κέρδος αἰσχρόν. ἡ μὲν γὰρ ἅπαξ ἐλήπησε, τὸ δὲ ἀεὶ πάντος.

Iacturā elige potius quā turpe lucrum : id enim semel tantū dolori est, hoc verò semper.

Πλοῦτος κακίας μᾶλλον ἢ καλοκἀγαθίας ἐστὶν ὑπηρέτης.

Diuitiæ malitiæ potius, quàm probitatis sunt famulæ.

Τί ἐστι πλοῦτος ; θησαυρὸς κακῶν, ἐφόδιον ἀτυχημάτων, χορηγία πονηρίας.

Quid sunt diuitiæ ? thesaurus malorum, viaticum calamitatum, elargitio improbitatis

Πλοῦτος ἀπὸ κακῆς ἐργασίας ἐπιγινόμενος, ἐπιφανέστερον ὄνειδος κέκληται.

Diuitiæ malis artibus comparatæ, manifestam infamiæ notam gignunt.

Χρόνου φείδου.

Tempori parce.

Ἐρημίᾳ χρῶ.

Solitudine vtere.

Μὴ ἧς ἐπαχθής. Πλήθει ἄρεσκε.

Multitudini placeto.

Ἰσχυρὸς ὢν, πρᾶος ἴσθι, ὅπως

Si robustus es, trāquillus

οἱ πλησίον αἰδῶν) μᾶλλον ἢ φοβῶν).

cſto, vt reliqui te reuereãtur potius quàm metuant.

Ἐν ὁδῷ πρεῦδε προάγειν.

In via non acceleres pergendo.

Λέγων μὴ κίνει τὴν χεῖρα μανικὸν γάρ.

Inter loquẽdum, ne moueas manum: eſt enim inſanientis indicium.

Κάλλιστός ἐστιν ὁ βασιλεὺς ὁ μὴ μόνον ἵν' φοβερὸν εἶναι φροντίζων.

Optimus Rex eſt, qui nõ ſolum, vt metuatur operam impendit.

Η μάλιστα νόμων, ἥκιστα δὲ ῥητόρων ἀκουόσα πολιτεία ἀρίστη ἐστί.

Quæ maximè leges, minimè rhetores audiat optima eſt reſpub.

Δεῖ μάλιστα βασιλευομένῃ πόλει πρεπόντως εἰκέναι τὸν οἶκον.

Oportet ciuitati quæ regno gubernatur maximè aſſimilari domum.

Γάμους ἐυτελεῖς καὶ ἰσοτίμους ποιοῦ.

Nuptias frugales & æquales opibus celebrato.

Τῆς ἰδίας οἰκίας καλῶς πρόσεχε.

Domum tuam ritè guberna.

ΠΙΤΤΑΚΟΥ ΤΟΥ ΥΡΡΑΔΙΟΥ Μιτυληναίου.

PITTACI MITYLLENEI Hyrradio patre.

Χαλεπὸν ἐσθλὸν εἶναι.
Πιστὸν οὐδέν.

Difficile bonũ eſſe.
Fidum nihil.

Χαλεπὸν

Χαλεπὸν τὸ εὖ γνῶναι.
Difficilè bonum cognoscere.

Μηδὲν ἄγαν.

Πρὸς τὸν φάσκοντα δεῖν ζητεῖν ἄνθρωπον σπουδαῖον ἀνιλίαν, ἔφη, ζητῆς, οὐχ εὑρήσεις.
Dicenti inquirendũ esse frugi & studiosum: etiamsi, inquit, valde quęsieris, nõ inuenies.

Πρὸ πάντων σέβου τὸ θεῖον.
Ante omnia numẽ adora

Εὐσέβειαν ἄσκει.
Pietatem cole.

Γονέας αἰδοῦ.
Parentes honora.

Κολακεύειν γονεῖς μὴ ὄκνει.
Adulari parentibus non dubita.

Μὴ ἔριζε γονεῦσι, κἂν δίκαια λέγῃς.
Ne cõtẽde cũ parẽtibus, etiamsi iusta dixeris.

Παρακαλῶν υἱῷ καὶ πατρὶ διαιτῆσαι, εἶπε πρὸς τὸν υἱόν, εἰ μὲν ἀδικώτερα μέλλεις λέγειν τοῦ πατρὸς, καταγνωσθήσῃ, εἰ δὲ δικαιότερα, διὰ τοῦτο ἄξιος εἶ καταγνωσθῆναι.
Admonens filium ne cũ patre in iudicio litigaret, sic filium est allocutus: si patre iniquiora dixeris, damnaberis, sin æquiora, vel ob istud dãnari digneses.

Σωφρόνων ἀνδρῶν ἐστὶ πρὶν γενέσθαι τὰ δυσχερῆ, προνοῆσαι μὴ γένηται· ἀνδρείων δ', γενομένα φέρειν.
Prudentium virorum est prius quàm aduersa contingant, prœuidere ne veniãt: fortiũ verò cum illa contigerint, æquo ferre animo.

Πρὸς τὸν σκοπανόμενον, τί ἀφανὲς, τὸ μέλλον, ἔφη.
Percunctanti quid esset obscurum: futurum, inquit.

Ὃ μέλλεις πράττειν μὴ πρόλεγε· ἀποτυχὼν γὰρ γελασθήσῃ.

Quæ facturus es ne prædica: nam si facere nequiueris, rideberis.

Ὀλίγων ποτὲ ἀποτυγχανόμενος, τὸ ἥμισυ, ἔφη, τοῦ παντὸς πλεῖόν ἐστι.

Paucis admodũ frustratus: dimidium, inquit, plus toto est.

Φιλήκοος ἔσο.

Audiendi cupidus esto.

Δίδασκε καὶ μάνθανε τὸ ἄμεινον.

Disce & doce meliora.

Ἀλήθειαν ἔχε, πίστιν ἐμπειρίαν, ἀπιδεξιότητα, ἑτερείαν, ἀπιμέλειαν.

Veritatem habe, fidem, peritiam, dexteritatẽ, amicitiã, & diligentiã.

Ἐρωτεὶς ποτε, τί ἄριστον, τὸ παρὸν εὖ ποιεῖν, ἔφη.

Interrogatus quid esset optimum, quod præsens, inquit, occurrit, benè agere.

Πιστὴ γῆ, ἄπιστον δὲ θάλασσα.

Fida terra: infidum mare.

Μὴ παθοδέχου τὸ φαῦλον.

Non committas malum.

Μὴ πᾶσι πίστευε.

Non omnibus fidas.

Τὰς νίκας ἄνευ αἵματος δεῖ ποιεῖσθαι.

Victorias sine sanguine acquiri oportere.

Παρακαταθήκην λαβὼν, δικαίως ἀπόδος.

Quod depositum accepisti iustè reddito.

Σπεῦδε, καὶ βλαβὴ δι' ἄπτη.

Spõte, & noxa præsto est.

Μὴ σπεῦδε λαλῶν.

Ne festinaris loqui.

Πρὸς τὰς πυνθανομένους, τί ἥδιστον, χρόνος, ἔφη.

Interrogãtibus quidnam esset gratissimũ, tempus, inquit.

Φίλον μὴ λέγε κακῶς, ἀλλὰ

Amico ne maledixeris,

μη-

μηδὲ ἐχθρόν.

imò nec inimico.

Ἀνιαρὸν ἀργία, κακὸν ἀκρασία, βαρὺ ἀπαιδευσία.

Triſte pigritia, malum intemperies, graue imperitia.

Ἀργὸς μὴ ἴσθι.

Otioſus non ſis.

Ἀλκαῖον τ' φονέα θ' ἑῆς ἐπιχείριον λαβὼν, καὶ ἔχων ἐξουσίαν αὐτὸν κολάσαι, ἀφῆκεν, εἰπὼν, ζυγνώμη τι μωρίας ἄμεινον· τὸ μὲ γὰρ θηριώδους, τὸ δὲ ἡμέρου φύσεώς ἐστι σημεῖον.

Alcæum filij interfectorem cũ captiuum teneret, puniẽdíque poteſtatem haberet, dimiſit, inquiẽs veniam ſupplicio meliorem: hæc enim famæ, illa verò manſuetæ naturæ indicium eſt.

Σωφροσύνην φίλει.

Sapientiam ama.

Γυναικὸς ἄρχε.

Vxori dominare.

Ἀνέχου τῶν πλησίον μικρὰ ἐλαττούμενος.

Suſtine quas proximi paruas moleſtias intulerint, ſi parum tibi decedat.

Κροίσου διδόντος χρήματα, οὐ δέξομαι, ἔφη, ἔχω γὰρ ὧν ἐθελήσω διπλάσια, ἄπαιδος τὰ ἀδελφοῦ τελευτήσαντος.

Crœſo mittente ad eum pecunias non accepit, Habeo, inquit, duplo pluſquã vellẽ, defuncto fratre ſine liberis.

Ἄτυχαν μὴ ὀνείδιζε, νέμεσιν αἰδούμενος μηδ' ἂν πλουτῇς τὴν εὐτυχίαν κρύπτε φθόνου χάριν.

Infœlicitatẽ nemini improperaueris vltionẽ metuẽs, ne ſi locuples quidem fueris: fœlicitatem tuam celato

propter inuidiam.

Τῷ μεθύοντι, ἐὰν ἁμάρτῃ, διπλῆ ἔστω ἡ ζημία, ἵνα μὴ μεθύωσι. πολλοῖς οἶνος χρῶμα.

Ebrius cũ peccauerit duplici incommodo afficiatur, ne inebrietur, vbi copia naſciturvini

Περὶ μὲν τοὺς φίλους ἴσθι βέβαιος· περὶ δὲ τοὺς ἐχθροὺς ἀσφαλής.

Erga amicos ſis ſtabilis: inimicos verò tutus.

Φίλων κριτὴς μὴ γίνου.

Inter amicos iudex ne fueris.

Ἀρχὴ ἄνδρα δείκνυσι.

Ἀνάγκῃ δὲ δὲ θεοὶ μάχονται.

Necessariò ne Dij quidē pugnant.

Ἐρωτηθεὶς ὑπὸ Κροίσου, τίς ἀρχὴ μεγίστη, ἢ δὲ ποικίλου, ἔφη, ξύλου, συμαίνων τὸν νόμον.

Interrogatus à Crœso quodnam imperium eſſet maximũ: Ligni, inquit, varij, legem innuens.

Πόλις ἄριστα πράττει, ὅπου τοῖς πονηροῖς οὐκ ἔξεστιν ἄρχειν.

Vrbs ea optimè facit, vbi malis imperare non licet.

Δοκεῖ μάλιστα ἂν ἔνδοξος γένοιτο ἄρχων, εἰ τοὺς ὑποτελεῖς, αὐτὸς φοβούμενος φοβεῖται μὴ αὐτόν, ἀλλ' ὑπὲρ, αὐτοῦ.

Videtur gloria dignissimus Princeps, qui effecerit, vt ſubditi metuant non ipſum, ſed pro ipſo.

Ὡς ἄριστος οἶκός ἐστιν, ὁ τῶν περιττῶν μηδενὸς δεόμενος, καὶ τῶν ἀναγκαίων μηδενὸς ἐνδεόμενος.

Optimè cõſtituta domus eſt, cui nulli ſuperfluũ neq; neceſſariũ quicquam deeſt.

ΘΑΛΟΥ ΤΟΥ ΕΞΑΜΙΟΥ Μιλησίου.

THALETIS MILESII, QVI patre fuit Examio.

Πρεσβύταλον τ̃ ὄντων θεὸς, ἀγένητον γάρ.

ANtiquissimum rerum omniũ Deus: ingenitus enim.

Ἐρωτηθεὶς τί ἐστὶ τὸ θεῖον, τὸ μήτε ἀρχὴν φησὶ, μήτε τέλος ἔχων.

Interrogatus quid esset numen, quod neque principium, inquit, neque finem habet.

Ἐρωτηθεὶς, εἰ λάθοι τὴ θεῖον ἄνθρωπος πράσσων τι, ἢ τῶν εἶπεν ὅσγε, οὐδὲ διανοούμενος.

Interrogatus, laterétne deos homo malè agẽs: Ecquid, inquit, ne cogitans quidem.

Ἐρωτηθεὶς, τὶ δύσκολον, ἔφη, τὸ ἑαυτὸν γνῶναι· τί δὲ εὔκολον, τὸ ἄλλῳ ὑποτίθεσθαι.

Interrogatus quid difficile, respõdit: Seipsum noscere. Quid facile, ab alio moueri.

Δεινὸν τὸ ζωειδεῖν τὸ μέλλον.

Difficilè est perspicere futura.

Ερωτηθεὶς πόσον ἀπέχει τὸ ψεῦδος τ̃ ἀληθοῦς, ὅσον, ἔφη, ὀφθαλμοὶ ὦτων.

Interrogatus quantum distaret verum à falso, quãtum, inquit, oculi ab auribus.

Οἵους ἂν ἐράνους ἐνέγκῃς τοῖς γονεῦσι, τοὺς αὐτοὺς ἐν τῷ

Quæcunque stipendia parentibus intuleris,

γήρα ωαρὰ τ τεκνῶν ωροσδέχε.

eadem ipse à filiis in senectute expecta.

Ερωτηθεὶς, τὶς εὐδαίμων, ὁ τὸ μὲ σῶμα ὑγιὴς, ἔφη, τὴν ψυχὴν εὐπαίδευτον.

Interrogatus quisnam sapiens, qui corpore, inquit, est sanus, & animo non imperitus.

Σοφώτατον χρόνος ἀνευρίσκει γὰρ πάντα.

Sapientissimum tempus: adinuenit enim omnia.

Ἰσχυρότατον ἀνάγκη· κρατεῖ γὰρ πάντων.

Fortissimum necessitas: vincit enim omnia.

Μέγιστον τόπος· ἅπαντα γὰρ χωρεῖ.

Maximum locus: capit enim omnia.

Τάχιστον νοῦς· διὰ παντὸς γὰρ τρέχει.

Velocissimum mens: per omnia enim currit.

Κάλλιστον κόσμος· ποίημα γὰρ θεοῦ.

Pulcherrimum mundus: opus enim Dei.

Φίλει τ παιδείαν, οἰκονομίαν, τέχνην, εὐσέβειαν.

Ama disciplinã, œconomiam, artem, pietatem.

Κτῆσαι καλοκἀγαθίαν.

Sectare probitatem.

Ἐπιμελοῦ βίου.

Curam gerito vitæ.

Ἐπάγγελε μηδενί.

Promittito nemini.

Ερωτηθεὶς, πῶς ἂν βέλτιστα καὶ δικαιότατα βιώσαιμεν· ἐὰν, ἔφη, ἃ τοῖς πολλοῖς ἐπιμεμῴμεθα, αὐτοὶ μὴ δρῶμεν.

Interrogatus, quomodo optimè & iustissimè viuemus: Si, inquit, quæ in aliis reprehẽdimus, ipsi non faciamus.

Δοκίμαζε φίλους.

Amicos probato.

Φίλων παρόντων, καὶ ἀπόντων μέμνησο.

Amicorum præsentiũ & absentium memento.

Ερωτη

Ερωτηθεὶς, πῶς ἂν τὶς ἀτυχίαν ῥᾳστα φέροι, εἰ τοὺς ἐχθροὺς χεῖρον πράσσοντας βλέποι.

Interrogatus quomodo quis aduersæ fortunæ impetum facillimè ferat: Si inimicos, ait, videat deterius affectos.

Ἀπραγμόνει μὴ ὀνείδιζε· ἐπὶ γὰρ τούτοις νέμεσις θεῶν κάθηται.

Infortunato ne quid exprobres: in his enim vltio deorum posita est.

Τριῶν τούτων ἕνεκα χάριν ἔχω τῇ τύχῃ· πρῶτον μέν, ὅτι ἄνθρωπος ἐγενόμην, καὶ οὐ θηρίον· εἶτα ὅτι ἀνὴρ, καὶ οὐ γυνή, τρίτον, ὅτι Ἕλλην, καὶ οὐ βάρβαρος.

Trium horum causa, inquit, fortunæ maximè gratiam habeo: primò quòd homo genitus, non bellua: deinde, quòd vir, non mulier: tertiò, quòd Græcus, non Barbarus.

Ἀγάπα τὸν πλησίον.

Ama proximum.

Κακίας ἀπέχου.

Nequitiam pelle.

Ὅσα νεμεσεῖς τῷ πλησίον, αὐτὰ μὴ ποίει.

Quæ oderis in proximo, ipse ne feceris.

Καιρὸν γνῶθι.

Oportunitatẽ agnoscito.

Ὅμοιος σαυτῷ γίνου.

Simili tibi sis.

Μὴ τὸ ὄψιν καλλωπίζου, ἀλλ' ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ἴσθι καλός.

Faciem reddere speciosam non laborabis: sed in actionibus studiisq; tuis pulcher esto.

Θεραπείαν ζήτει.

Obsequium quære.

Εἰρήνην ἀγάπα.

Pacem ama.

Πολίτας μὴ θράσσου.

Ciues ne perturbato.

Τοῖς φιλήδοις χρῶ. | Amicis vtere.

Ερωτηθεὶς, τί κοινότατον, ἐλπὶς, ἀπεκρίνατο, καὶ γὰρ οἷς ἄλλο μηδὲν, αὕτη πάρεστιν. | Interrogatus quid maximè commune, Spes, respõdit, quibus aliud nihil, hæc adest.

Εὐδαιμονίαν ἄρχοντι νόμιζε, εἰ τελευτήσει ἐγηράσας κατὰ φύσιν. | Fœlicitatẽ principis vocat, si vitã obiret postquam consenuisset secundum naturam.

Ερωτηθεὶς, τί δύσκολον εἴη, τεθεαμένος, γέροντα, ἔφη, τύραννον. | Interrogatus quid difficile, vidisse Tyrãnum, inquit, senem.

Τὸν κρατοῦντα τίμα. | Principem honora.

Δόξαν δίωκε. | Gloriam sectare.

Πόλις ἄριστα πράττει, ἡ μήτε πλουσίους ἔχουσα ἄγαν, μήτε πένητας πολίτα. | Optimus eius ciuitatis status, quæ ciues, neque prædiuites, neque admodum pauperes contineat.

Ἄριστος οἶκος οἰκεῖ οἶκος, ἐν ᾧ πλείστῳ ἄγειν τῷ δεσπότῃ σχολῇ ἔξεστι. | Familia videtur illa optima, in qua Domino plurimum ocij agere liceat.

Γῆς μητρὸς ἀναγκαζούσης αὐτὸν γῆμαι, νὴ δία, ἔλεγε, καὶ οὐδέπω καιρός· εἶτα, ἐπειδὰν παρήβησεν ἐγκειμένης ἤδη καιροῦ, εἶπεν. | Vrgẽti matri, vt vxorem ducat, non per Iouem, inquit, neque adhuc tẽpus est, posteà cùm ingraueſceret ætas, cũ grauius insisteret, ne-

que iam tempus, respondit.

Ερωτηθεὶς, διὰ τὶ ὀ τεκνοποιεῖ, οὐ φιλοτεκνίαν, εἶπε.

Rogatus cur filiis procreandis operam non daret, quod filiorum non teneretur amore, respondit.

Ψιθυρὸν ἄνδρα ἔκβαλε τῆς σῆς οἰκίας.

Susurronem ex domo tua eiice.

ΒΙΑΝΤΟΣ ΤΑΥΤΑΜΟΥ Πριηνέως.

BIANTIS TEVTAMIDÆ filij Prienæi.

Περὶ θεῶν πάντοτε λέγε ὡς εἰσιν.

DE Diis vbique loquere vt sunt, id est, Sẽper esse dicito.

Ὁπ ἂν ἀγαθὸν πράττῃς, εἰς θεὸς ἀνάπεμπε.

Quando boni quid agis, causam diis ascribito.

Τόπων μεταβολεῖ, ὅτε φρόνησιν διδάσκουσα, ὅτε ἀφροσύνῃ ἀφαιρῆται.

Locorũ mutationes, nec prudentiã docent, néve stultitiam auferunt.

Νόει, καὶ τότε πράττε.

Prius intellige, deinde ad opus accede.

Ἄκουε πολλά· λάλει ὀλίγα.

Audi multa: pauca loquere.

Συμπλέων πολὺ ἀσεβέσι, φεύ-

Nauigãs cum impiis pe-

μαζομένης τ νεὼς κλύειν τὰς θεὰς ἐπικαλουμένων, σιγᾶτε, ἔφη, μὴ ἄσθωνται ὑμᾶς ἐνθάδε πλέοντας.

riclitante naue, illisq; deos inuocantibus tacete, inquit, ne sentiãt vos illic nauigantes.

Ερωτηθεὶς ὑπὸ ἀσεβοῦς ἀνθρώπου, τί ποτε ἐστιν εὐσέβεια ἐσίγα· ἔπειτα τ σιγῆς πυθομένου, σιωπῶ, ἔφη, ὅτι σὲ τῶν οὐδέν σοι προσηκόντων πυνθάνη.

Quærenti impio homini quid esset pietas, nihil respõdit. Cúmque ille silentij causam sciscitaretur: quia, inquit, de rebus nihil ad te pertinentibus quæris.

Τῷ υἱεῖ πρὸς ἀγυπτίους ἀπαίροντι, καὶ πυθανομένῳ, τί ἂν ποιῶν αὐτῷ μάλιστα κεχαρισμένα πράττοι, ἐφόδιον, ἔφη, πρὸς τὸ γῆρας κτησάμενος, τὴν ἀρετὴν δηλαδὴ, τὸ ἐφόδιον λέγων.

Filio in Ægyptum profecturo, rogãtique quanam ratione illi gratissimum facere possit respondit, si viaticũ ad senectutẽ vsque posse deris, virtutẽ videlicet viaticum nominans.

Ἐφόδιον ἀπὸ νεότητος εἰς γῆρας ἀναλάμβανε σοφίαν βεβαιότερον γὰρ τοῦτο τῶν ἄλλων κτημάτων.

Viaticum ab adolescẽtia ad senectutem sumito Philosophiam: stabilior enim hæc omnibus aliis façultatibus.

Φρόνησιν ἀγάπα.

Prudentiam ama.

Κτῆσαι ἐν μὲν νεότητι εὐπραξίαν, ἐν δὲ γήρᾳ σοφίαν.

Compara in adolescẽtia quidem bonam fortunam, in senectute verò prudentiam.

Ὁ ναυλικὸς μήτε ἐν τοῖς τεθνηκόσιν ἐστὶ, μητ' ἐν τοῖς βιῶσι.

Nauita neque inter mortuos est, neque inter viuos.

Θεώρει ὡσπερ ἐν κατόπτρῳ τὰς σαυτοῦ πράξεις, ἵνα τὰς μὲν καλὰς ἐπικοσμῇς, τὰς δ' αἰσχρὰς καλύπτῃς.

Contemplare tãquam in spectro tuas actiones, vt pulchras exornes, turpes verò vellas.

Ἔξεις ἐρχῷ μνήκλῳ, καιρῷ εὐλάβειαν, τρόπῳ γνησιότητα, πόνῳ ἐγκράτειαν, φόβῳ δὲ σέβειαν, πλούτῳ φιλίαν, λόγῳ πειθὼ, σιγῇ κόσμον, γνώμῃ δικαιοσύνην, τόλμῃ ἀνδρίαν, πράξει δυναστείαν, δόξῃ ἡγεμονίαν.

Cura vt habeas in factis memoriam, in tẽpore cautionẽ, in moribus ingenuitatem, in labore patientiam, in metu religionem, in diuitiis amicitiã, in oratione persuasionem, in silentio decôrem, in mẽnte iustitiam, in audacia fortitudinem, in actione potentiam, in gloria principatum, in natura ingenuitatem.

Ἐρωτηθεὶς, τί ἂν εἴη τὸ καλὸν βίον ἄφοβον, εἶπεν ὀρθὴ συνείδησις.

Interrogatus quidnam esset in vita à metu liberum: Bonã, respondit, conscientia.

Ἄσκει καλοκἀγαθίαν.

Exerce honestatem.

Οἱ πλεῖστοι ἄνθρωποι κακοί.

Pars maxima hominum mala.

Φίλει ὡς μισήσων.

Ama tanquam osurus.

Μὴ εὐήθης ἴσθι, μήτε κακοήθης.

Neque simplex sis, neq; malignus.

Ἀγαθοὶ εὐαπάτητοι.

Boni deceptu faciles.

Πείσας λαβὲ μὴ βιασάμενος.

Persuadens accipe, non cogens.

Βραδέως ἐγχείρει τοῖς πατρωμένοις, ἐγχειρήσας δὲ πρᾶττε βεβαίως.

Lentè aggredere instituta, quod aggressus es perfice firmiter.

Ἡ δίκη ἐστὶ δικάζειν μεταξὺ ἐχθρὸν ἢ φίλων· τῶν μὲν γὰρ φίλων πάντως ἐχθρὸν ἔσεσθαι τὸν ἕτερον, τὸν δὲ ἐχθρῶν τὸν ἕτερον φίλον.

Iucundius est iudicare inter inimicos, quàm amicos, quippè ex amicis alterũ prorsus inimicum effeceris: ex inimicis autem alterũ amicum.

Ἀνάξιον ἄνδρα μὴ ἐπαίνει, διὰ πλοῦτον.

Virum indignum ne laudaris propter opes.

Νόσος ψυχῆς, τὸ τῶν ἀδυνάτων ἐρᾶν, ἀλλοτρίων δὲ κακῶν ἀμνημόνευτον εἶναι.

Morbus animæ impossibilia appetere: alieni autem incõmodi non meminisse.

Τὸ μὲν ἰσχυρὸν σώματος, τὸ φύσεως ἔργον· τὸ δὲ λέγειν δύνασθαι τὰ συμφέροντα τῇ πατρίδι, ψυχῆς ἴδιον καὶ φρονήσεως· εὐπορίαν δὲ χρημάτων, πολλοῖς καὶ διὰ τύχην παρεγένετο.

Corpore quidem esse validum naturæ munus, porrò dicere quæ sunt vtilia patriæ animæ, & prudentiæ proprium, copiam quidem pecuniarũ multis etiã fortè fortuna obuenisse.

Μὴ

Μὴ ταχὺ λάλει, μανίαν γὰρ ἐμφαίνει.
Noli cito loqui, est enim insaniæ indicium.

Ερωτηθεὶς, τὶ γλυκὺ ἀνθρώποις, ἐλπὶς, ἔφη.
Interroganti quid esset dulce hominibus: Spes, inquit.

Ερωτηθεὶς, τί ποιῶν ἄνθρωπος τέρπεται, ἔφη, κερδαίνων.
Interrogatus quidnam faciens homo delectaretur: respõdit, lucrãs.

Βίας θεασάμενος μάχαιραν ἐρριμμένην, ἔφη, τίς σε ἀπόλεσεν, ἢ τίνα σύ;
Bias cõtemplatus gladiũ abiectũ, quis te, inquit, perdidit, aut quem tu?

Ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς, ποῖον τῶν θανάτων κακὸς, ἔφη, ὁ ἀπὸ τῶν νόμων ἐπαγόμενος.
Interrogatus quidnam esset difficile, in deterius, inquit, mutationem rerum patienter ferre.

Ερωτηθεὶς, τί δύσχερες, τῷ ἀπὸ τὸ χεῖρον, ἔφη, μεταβολὴν δίχως ἐνεγκεῖν.
Ipse interrogatus, quisnã malus esset mortaliũ, inquit, Qui à legibus recederet.

Ατυχής ἐστιν ὁ μὴ ἀτυχίαν φέρων.
Infœlix, qui ferre nequit infœlicitatem.

Πένης ὢν, πλουσίοις μὴ ἐπιτίμει, ἵν' μὴ μέγα ὠφελῇς.
Si pauper sis, diuites ne reprehẽde, nisi magna sit vtilitas.

Αφροσύνῃ μὴ προσδέχου.
Imprudẽtiã nõ admitte.

Τὸν βίον ὅτως μέτρει, ὡς ἢ πολὺν, ἢ ὀλίγον χρόνον βιωσόμενος.
Vitæ tẽpus ita metire, tãquam ad breuem, vel multã ætatẽ victurus.

Θανάτῳ μέλλων καταδικάζειν, ἐδάκρυσεν· εἰπόντος δέ τινος, τί καθὼν αὐτὸς καταδικάζεις, καὶ κλαίεις; εἶπεν, ὅτι ἀναγκαῖον ἐστι, τὴν μὲν φύσει τὸ συμπαθὲς ἀποδοῦναι, τὸν δὲ νόμῳ τὴν ψῆφον.

Damnaturus quempiam ad mortem, fleuit, & cùm dixisset quidam, quid est quod fleas, cũ penes te sit condemnare hominem? Respondit, quia necessarium est naturæ affectum, lege suffragium reddere.

Ἔνδοξος μάλιστα ἂν δοκοῖ εἶναι βασιλεὺς, εἰ πρῶτος χρῷτο τοῖς νόμοις τῆς πατρίδος.

Laude dignissimus videtur esse Rex, qui primus vtatur patriæ legibus.

Ἄριστος δοκεῖ οἶκος, ἐν ᾧ τοιοῦτός ἐστι ὁ δεσπότης οἷός αὐτὸν οἶος, ἔξω διὰ τὸν νόμον.

Optimam videri familiã, in qua dominus spõte sit huiusmodi, qualis propter legẽ foris est.

ΠΕΡΙΑΝΔΡΟΥ ΚΥΨΕΛΟΥ Κορινθίου.

PERIANDRI CORINTHII, cui Cypselus pater fuit.

Μελέτα τὸ πᾶν.
Ἐλπίδας νέμε.
Εὐσεβείας ἔχου.
Θνητὰ φρόνει.
Μυστήριον κρύπτε.

REm omnẽ cõsidera.
Spes foue.
Pietatem habe.
Mortalia cogita.
Arcanum cela.

Ἀποκρίνου

Αποκρίνου ἐν καιρῷ.	In tempore reſponde.
Λόγων ἀπορρήτων ἐκ φορὰν μὴ ποιοῦ.	Sermones arcanos ne prodideris.
Σοφοῖς χρῶ.	Sapientibus vtere.
Αληθείας ἔχου.	Veritatem habe.
Ἄκουε τὰ πρεπόντα.	Auſcultа quæ decent.
Τοὺς παῖδας.	Liberos inſtitue.
Σαυτὸν παρασκεύαζε τῶν γονέων ἄξιον.	Compara te, vt dignus ſis parentibus.
Πρεσβύτερον αἰδοῦ.	Seniorem reuerere.
Ἁμαρτὼν μεταβουλοῦ.	Cùm erraris muta Conſilium.
Ἐρωτηθεὶς, τί μέγιστον ἐν ἐλαχίστῳ, εἶπε, Φρένες ἀγαθαὶ ἐν σώματι ἀνθρώπου.	Rogatus quid maximum in minimo: dixit, mẽs bona in corpore humano.
Ἐπὶ νεκρῷ μὴ γέλα.	Mortuum ne irrideto.
Διαβολὴν μίσει.	Calumniam oderis.
Ζῶν μὲν εἰ ἐπαινοῦ, ἀποθανὼν δὲ μακαρίζου.	Conare vt viuens laudabilis, mortuus beatus exiſtimeris.
Φειδόμενον κρεῖττον ἀποθανεῖν, ἢ ζῶντα ἐνδεῖσθαι.	Parcum melius eſt mori, quàm viuẽtẽ indigere.
Λύπην φύλαττε.	Dolorem deuita.
Σαυτοῦ μὴ ἀμέλει.	Teipſum ne negligas.
Ἔριν μίσει.	Contentionem oderis.
Ἀγαθοὺς τίμα.	Bonos honora.
Ἀπαίνει τὰ καλὰ.	Laudato honeſta.
Μὴ ἐπαίρου ἐπὶ δόξῃ.	Ne efferaris gloria.

Ελπίζε ὡς θνητὸς, φείδε ὡς ἀθάνατος.	Sperato tanquam mortalis, parcito tanquam immortalis.
Πᾶσιν ἄρεσκε.	Omnibus placeto.
Πᾶσιν ἀποστρεφε.	Omnibus teipsum præbe
Ὁμόνοιαν δίωκε.	Concordiam sectare.
Εὐφθεγξήγορος γίνε.	Effabilis esto.
Καλὸν ἡσυχία.	Bona res quies.
Επισφαλὲς ἡ πέτεια.	Periculosa præcipitatio.
Ἱκέτας ἐλέει.	Supplices suscipe.
Τὸς ἡγεμόνας φοβοῦ.	Magistratus metue.
Ὃ ἂν ὁμολογήσης, διάλήρει.	Quod promiseris conserua.
Ὃν ἂν ἑκὼν ὁμολογήσης πονηρὸν, μὴ βάινε.	Si quid promiseris mali inuitus, transgredere.
Ὀφθαλμῶν κράτει.	Oculis moderare.
Ὄνειδος φεύγε.	Probrum fugito.
Αἰσχυνὴ σέβε.	Verecundiam cole.
Εὐτυχῶν μὲν, μέτριος ἴσθι, δυστυχῶν δὲ φρόνιμος.	In rebus secundis moderatus sis: in aduersis prudens.
Ατυχίαν κρύπτε, ἵνα μὴ τὸς ἐχθρὸς σφράνης.	Infortunium tuum celato, ne inimicos gaudio afficias.
Αἱ μὲν ἡδοναὶ, θνηταὶ δ' ἀρεταὶ ἀθάνατοι.	Voluptates sunt mortales, virtutes immortales.
Ερωτηθεὶς, τί ἐστιν ἐλευθερία, εἶπεν, ἀγαθὴ συνείδησις.	Interrogatus quid esset libertas, dixit, recta conscientia.

Πρᾶττε δίκαια.	Facito iusta.
Τὸ δίκαιον μιμοῦ.	Quod iustũ est imitare.
Πρᾶττε ἀμεταμέλητα.	Facito quorum non possis pœnitere.
Καιρὸν πρόσμενε.	Oportunitatẽ expectato.
Ἄδικον μίσει.	Iniuriam oderis.
Μὴ ἄρχε ἀδικεῖν.	Ne prior iniuriam facias.
Θνῆσκε ὑπὲρ πατρίδος.	Morere pro patria.
Μὴ πίστευε χρόνῳ.	Ne credideris tempori.
Δωροδόκει χρησίμως.	Largire cum vtilitate.
Μὴ λάλει πρὸς ἡδονήν.	Ne loquaris ad voluptatem.
Φίλοις χρῶ.	Amicis vtere.
Εὔφραινε φίλοις.	Delecta amicos.
Φίλοις εὐτυχοῦσι καὶ ἀτυχοῦσιν ὁ αὐτὸς ἴσθι.	Amicis prosperã & aduersa fortuna vtentibus idem esto.
Λοιδόρει ὡς ταχὺ φίλος ἐσόμενος.	Conuiciare tãquam breui futurus amicus.
Εὐεργέτας τίμα.	Benefactores honora.
Χάριν ἀπόδος.	Gratiam repende.
Κακαλογίας ἀπέχου.	Contumelia abstine.
Μηδὲν χρήματα ἕνεκα πρᾶττε· δεῖ γὰρ τὰ κερδαντὰ καρδαίνειν.	Ne quauis re doleas. Nihil pecunię gratia agito: oportet enim aliàs modo qui honestus est, lucrari.
Κέρδος αἰσχρὸν, κάκιστον, φύσεως καταγορία, βαρύ. κω-	Lucrum turpe res pessima, naturæ accusatio,

μήλιον. | grauis thesaurus.

Τοῖς μὲ νόμοις παλαῖς χρῶ, | Legibus quidem vtitor
ἢ ὄψοις παθσφάτοις. | antiquis: obsoniis autem recentibus.

Μὴ μόνον τὲς ἁμαρτάνοντας | Non modo peccãtes cã-
κόλαζε, ἀλλὰ κὴ τὲς μέλ- | stiga, sed peccaturos
λοντας κώλυε. | etiam prohibe.

Σωφρόνως ἀναιτίως. | Consule inculpatè.

Εἶκε μεγάλοις. | Cede magnis.

Ἄρχουσιν εἶκε. | Principibus cede.

Δημοκρατία κρείττον τυραν- | Democratia melior est
νίδος. | tyrannide.

Πόλις ἄριστα πράττει, ἐν ᾗ τὸ | Optimus ille ciuitatis sta
ἄλλων ἴσων νομιζομένων, | tus, in qua cũ reliqua
ἀρετῇ τὸ βέλτιον ὁρίζεται, | æqualia existimentur,
κακίᾳ ἢ τὸ χεῖρον. | virtute quòd melius:
| vitio quòd deterius
| est, definiatur.

τὲς μέλλοντας ἀσφαλῶς τυ- | Iis qui tutò regnare vel-
ραννίσειν δεῖ τῇ διανοίᾳ | lẽt summa ope niten-
δορυφορεῖσθαι, καὶ μὴ τοῖς | dum, vt beneuolentia
ὅπλοις. | non armis stipentur.

Ἐρωτηθεὶς, διὰ τί σὺν ἀπο- | Interrogãte quodam cur
τίθεται τὴν ἀρχὴν, εἶπεν, ὅτι | imperium non depo-
τῷ κατ' ἀνάγκην ἄρχοντι | neret, dixit: quòniam
καὶ τὸ ἑκουσίως ἀποστῆναι | per vim imperãti etiã
κίνδυνον φέρει. | vltro desistere periculosum est.

Ἐξ εὐφυῶν γόνα. | Ex ingeniis liberos pro-
| crea.

ΑΝΑΧΑΡΣΙΔΟΣ ΓΝΟΥΡΟΥ Σκύθου.

ANACHARSIDIS GNVRI, Filij Scythæ.

Πρεῖττον ἕνα φίλον ἔχειν πολλῶν ἄξιον, ἢ πολλοὺς μηδενὸς ἀξίους.

Πρὸς τὴν Σόλωνος οἰκίαν ἀφικόμενος, καὶ θεραπόντων τινὶ ἐκελεύσε μηνύσαι ὅτι παρείη πρὸς αὐτὸν Ἀνάχαρσις, καὶ βούλοιτο αὐτὸν θεάσασθαι, ξένος τε, εἰ οἷόν τε, γενέσθαι· καὶ ὁ θεράπων εἰσαγγείλας ἐκελεύθη ἐλθεῖν πρὸς τὸν Σόλωνα εἰπεῖν αὐτῷ, ὅτι παρ' ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι ξένους ποιεῖται. ἐνθεν ὁ Ἀνάχαρσις ἐλθὼν ἔφη, νῦν αὐτὸς ἐν τῇ πατρίδι εἰμὶ, καὶ προθήκατό μοι ξένους ποιεῖσθαι. ὁ δὴ καταπλαγεὶς τὴν ἐπιμοιρίαν, εἰσέφρησεν αὐτὸν, καὶ μέγιστον φίλον ἐποιήσατο.

MElius aiebat vnum amicũ egregium, quã gregarios multos.

Ad Solonis domum cum accessisset, & cuidam ex familia iussisset nũciare ei, adesse pro foribus Anacharsim, vt illius cõspectu & hospitio, si fieri posset, frueretur. Puer ingressus hæc annunciauit Soloni, eiúsque iussu hæc illi retulit, in propriis regionibus hospites fieri. Ad hæc introgressus Anacharsis dixit: modò in patria sũ, mihiq; conuenit hospites facere. Solon admiratus viri dexteritatem, continuò illum admisit, & intimum amicum effecit.

Ερωτηθεὶς, τί ἐστιν ἐν ἀνθρώποις ἀγαθόν τε καὶ φαῦλον, ἔφη, γλῶσσα.

Interrogatus quid esset in hominibus bonũ & malũ, respõdit, linguã.

Γλῶσσις, γαστρὸς, αἰδοίων κράτει.

Lingua, ventre, pudendis contine.

Ὑπὸ μειρακίου κωμαζόμενος ὅτον ὑβρισθεὶς, ἔφη, μειράκιον, ἐὰν νεὸς ὢν τὸ οἶνον φέρῃς, γέρων χυμὸν ὕδωρ οἴσεις.

Ab adolescente in conuiuio passus cõtumeliam, ait, adolescens: si modo cùm iuuenis es vinũ non fers, quando senueris aquam feres.

Κρατήρων κεραμίου ἐφεσίου, ὁ μὲν πρῶτος ὑγιείας πίνεται, ὁ δὲ δεύτερος ἡδονῆς, ὁ δὲ τρίτος ὕβρεως, ὁ δὲ τελευταῖος μανίας.

Poculorum primum sanitatis bibitur, alterũ voluptatis, tertium contumeliæ, vltimum insaniæ.

Ἡ ἄμπελος τρεῖς φέρει βότρυς, τὸν μὲν πρῶτον ἡδονῆς, τὸν δὲ δεύτερον μέθης, τὸν δὲ τρίτων ὕβρεως.

Vitis tres fert vuas, primam voluptatis, secũdam ebrietatis, tertiã mœroris.

Ερωτηθεὶς, εἰ εἰσὶν ἐν σκύθαις αὐλοὶ, εἶπεν ἀλλ' οὐδὲ ἄμπελοι.

Interrogatus, an in Scythia essent tibię: ne vites quidem, inquit.

Ερωτηθεὶς, πῶς ἄν τις μὴ μεθύσκοιτο, εἰ ὁρῷη, ἔφη, τοὺς μεθύοντας οἷα ποιοῦσιν.

Rogatus quomodo quis non inebriaretur: Si perspexerit, inquit, temulẽtos qualia faciãt.

Ερωτηθεὶς, πῶς οὐκ ἂν γένοιτό τις φιλοπότης, εἶπεν, εἰ

Interrogatus, quo pacto quis abstemius fieret:

πρὸ

πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχοι τὰς τῶν μεθυόντων ἀσχημοσύνας.

Si, inquit, ante oculos habuerit turpes ebriosorum motus.

Θαυμάζειν φησὶ, πῶς Ἕλληνες ἀρχόμενοι μὲν, ἐν μικροῖς πίνουσι· πλησθέντες δὲ ἐν μεγάλοις.

Mirari se dixit, cur Græci initio conuiuij paruis poculis vterentur: vbi verò saturati essent, maioribus.

Πυθανομένῳ τινὸς, πρὸς τί οἱ Ἕλληνες χρῶνται τῷ ἀργυρίῳ, εἶπε, πρὸς τὸ ἀριθμεῖν.

Percontanti cuidã quorsum Græci pecunia vterentur: respondit, ad numerandum.

Ἐρωτηθεὶς, πότερον πλείους εἰσὶν οἱ ζῶντες ἢ οἱ νεκροὶ, ἔφη, τίς ἂν πλείονας πῶ τίθης;

Interrogatus, vtrum plures sint viui an mortui: Nauigãtes, inquit, vtra in parte constituis?

Μαθὼν τέτταρας δακτύλους εἶναι τὸ πάχος τῆς νεὼς, πρᾶγμα, ἔφη, θανάτου τοὺς πλέοντας ἀπέχειν.

Cum didicisset quatuor digitos nauis esse crassitudinem: Tantùm, inquit, à morte absunt qui nauigant.

Ὀνειδιζόμενος ὑπὸ Ἀττικοῦ ὅτι σκύθης ἐστὶν, ἔφη, ἀλλ' ἐμοὶ μὲν ὄνειδος ἡ πατρὶς, σοὶ δὲ πατρίδι.

Cùm exprobrasset sibi Atticus quod Scytha esset: At mihi, ait, dedecori est patria, tu verò patriæ.

Ονειδιζόμενος, ὅτι σκύθης ἐστὶν, τῷ γένει, ἀλλὰ καὶ τῷ τρόπῳ.

Cũ exprobrasset illi Atticus quod Scytha esset: Respondit, genere,

non moribus.

Πῶς ἔλεγε, ἀπαγορεύοντες, τὸ ψεύδεσθαι, ἐν τῇ καπηλείαις φανερῶς ψεύδονται.

Qui fit, inquit, vt vetantes mentiri, in cauponũ tabernis ipsi apertè mentiantur.

Ἐρωτηθεὶς, τίνα τῶν πλοίων ἐστὶν ἀσφαλέστερα, τὰ νεωκλημένα, ἔφη.

Percontanti quænam esset securissima nauis: quæ in portum venerit, inquit.

Παραγινόμενος εἰς σκυθίαν, καὶ νομίζων τὰ νόμιμα μεταλλύειν τὰ πατρίδος, πολὺς ὢν ἐν τῷ ἑλληνίζειν, τοξεύθεὶς ἐν κυνηγεσίῳ ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ, ἐτελεύτα εἰπὼν, διὰ μὲν τὸν λόγον ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐσώθην διὰ δὲ τὸν φθόνον ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀπολλύμην.

Rediẽs in Scythiam cum patrias leges immutare vellet, multúsque in eo esset, vt Græcas induceret, in venatu à fratre percussus interiit, dicens: Sermonis & disciplinæ gratia in Græcia seruatum, per inuidiam in patria domo periisse.

Τὸ ἔλαιον μανίας φάρμακον ἀλειφόμενοι γὰρ οἱ ἀθληταὶ διαμάχονται ἀλλήλοις.

Oleum vesaniæ pharmacum, dixit, quòd eo vncti athletæ, cõtra se insanirent mutuò.

Τοῦτο ἔφη θαυμασιώτατον ἑωρακέναι παρὰ τοῖς ἕλλησιν, ὅτι τὸν μὲν καπνὸν ἐν τοῖς ὄρεσι καταλείπουσι, τὰ δὲ ξύλα εἰς τὴν πόλιν κομίζουσι.

Hoc, inquit, mirabile se vidisse apud Græcos, quod fumum in montibus relinquerent, ligna verò in vrbẽ conueherent.

Θαυμά

Θαυμάζειν ἔλεγε, πῶς οἱ Ἕλληνες νομοθετοῦντες κατὰ τῶν ὑβριζόντων, τοὺς ἀληθοὺς τιμῶσιν ἐπὶ τῷ τύπτειν ἀλλήλους.

Mirari se dicebat qui fieret, vt Græci legem ferentes aduersus iniuriis se lacessentes, Athletas honorant cũ se feriunt inuicem.

Ἡ ἀγορὰ, ὡρισμένος τόπος ἐστὶν εἰς τὸ ἀλλήλους ἀπατᾶν, καὶ πλεονεκτεῖν.

Forum destinatus locus est, ad fallendum inuicem, & dandas auaritiæ manus.

Εὐδαιμονεῖ ὁ ἄρχων, εἰ μὴ μόνος ἐστὶ φρόνιμος.

Fœlicissimus Rex, qui nõ solus est sapiens.

Θαυμάζειν ἔφη, πῶς ἐν μὲν τοῖς Ἕλλησιν, ἀγωνίζονται μὲν οἱ τεχνῖται, κρίνουσι δ' οἱ μὴ τεχνῖται.

Mirari dixit quòd in Grecia certarent artifices: iudicarent verò qui artifices non essent.

Οἱ νόμοι τοῖς ἀράχνιοις ὁμοιοί εἰσι· καὶ γὰρ εἰς ἐκεῖνα, ἐὰν μικρὸν ἐμπέσῃ τι κοῦφον καὶ ἀσθενὲς, σέχεται· ἐὰν δὲ μεῖζον, διακόψαν οἴχεται.

Leges aranearum telis similes sunt. Siquidem in illas leue quid, & debile inciderit operiunt: si maius quid, diruptis legibus aufugere.

Παίζειν δεῖ, ὅπως σπουδάσῃς.

Ludere decet, vt diligẽtius agas.

ΜΥΣΩΝΟΣ ΣΤΡΥΜΩΝΟΣ
Χυτέως.

MYSONIS STRYMONI, filij Chynei.

Μὴ ἐκ τῶν γόγων τὰ πράγματα, ἀλλ' ἐκ τῶν πραγμάτων τοὺς λόγους ζήτει· ἢ γὰρ ἕνεκα τῶν λόγων τὰ πράγματα ζωτελοῦνται, ἀλλ' ἕνεκα τῶν πραγμάτων οἱ λόγοι.

NOn ex verbis res, sed ex rebus verba esse inquirēda, nèque propter verba res perfici, sed rerū gratia verba consummari.

Εὑρών τι αὐτὸν θέρους ἐχέτλῃ ἀρότρῳ σκευαρμόττοντα, εἶπεν, ἀλλ' ὦ Μύσον οὐκ ἀφαυλῶ ἀρότρου· καὶ μάλα, εἶπεν, ὥστε ἀποκναίζειν.

Inuenit enim quidā æstate stiuam aratro aptātem, dixítque: Atqui, ô Myson, non aratro vacandi nunc tempus est. Imò, inquit, satis tempestiuum ad illud parandum.

ΦΕΡΕΚΥΔΟΥ ΒΑΔΙΟΣ,
Συρίου.

PHERECYDIS BADIS, filij Syri.

Μήτε χρυσὸν τίμα, μήτε ἄργυρον.

NEque aurū honora, neque argentum.

ΣΟΥΣΙΑ

ΣΟΥΣΙΑΔΟΥ ΤΩΝ ΕΠΤΑ
Σοφῶν ὑποθῆκαι.

SOSIADIS SEPTEM
Sapientum consilia.

Ἕπου θέῳ.	SEquere Deum.
Θεοὺς σέβου.	Cole Deos.
Νόμῳ πείθου.	Legi pareto.
Γονεῖς αἰδοῦ.	Reuerere parentes.
Ἡττῶ ὑπὲρ δικαίου.	Pro iusto etiam vinci sustine,
Γνῶθι μαθών.	Cognosce postquam didiceris.
Ἀκούσας νόει.	Cùm audieris intellige.
Σαυτὸν ἴσθι.	Teipsum nosce.
Γαμεῖν μέλλων καιρὸν γνῶθι.	Ducturus vxorem opportunitatem cognosce.
Φρόνει θνητά.	Sapito mortalia.
Ἑστίαν τίμα.	Focum honora.
Ἄρχε σεαυτοῦ.	Impera tibi ipsi.
Φίλοις βοήθει.	Amicis succurre.
Θυμοῦ κράτει.	Iracundiam superato.
Φρόνησιν ἄσκει.	Prudentiam exerce.
Πρόνοιαν τίμα.	Prouidentiam cole.
Ὅρκῳ μὴ χρῶ.	Iuramento abstine.
Φιλίαν ἀγάπα.	Amicitiam dilige.

Παιδείας ἀντέχε.	Disciplinæ incumbe.
Δόξαν δίωκε.	Gloriam sectare.
Σοφίαν ζήλα.	Sapientiam æmulare.
Καλὸν δ' λέγε.	Pulchrũ, pulchrè dicito.
Ψέγε μηδένα.	Vitupera neminem.
Ἐπαίνει ἀρετήν.	Lauda virtutem.
Πράττε δίκαια.	Fac quæ iusta sunt.
Φίλοις εὐνόει.	Amicis esto benevolus.
Ἐχθρὰς ἀμύνου.	Inimicos vlciscere,
Εὐγένειαν ἄσκει.	Ingenuitatem exerce.
Κακίας ἀπέχου.	Malitia abstine.
Κοινὸς ἀγίνου.	Esto communis.
Ἴδια φύλαττε.	Propria conserua.
Ἀλλοτρίων ἀπέχου.	Alienis abstine.
Εὐφυμοῦ ἴθι.	Verbis benè ominare.
Ἄκουε πάντα.	Audi omnia.
Φίλῳ χαρίζου.	Amico gratificare.
Χρόνου φείδου.	Parce tempori.
Ὄρα τὸ μέλλον.	Prospice futurum.
Ὕβριν μίσει.	Iniuriam oderis.
Οἰκέτας αἰδοῦ.	Famulos reuerere.
Υἱὸς παίδευε.	Filios erudito.
Ἔχων χαρίζου.	Si quid habes aliis gratificare.
Δόλον φοβοῦ.	Dolum metue.
Εὔλογε πάντας.	Benedic omnibus.
Φιλόσοφος γίνου.	Philosophus esto.
Ὅσια κρίνε.	Quod bonum & æquum iudica.

Γνὺς πρᾶπε.	Vbi rē cognoueris, agito.
Φόνυ ἀπέχυ.	Cæde abstine.
Εὔχυ δυνατά.	Opta possibilia.
Σοφοῖς χρῶ.	Vtere sapientibus.
Ἤθη δοκίμαζε.	Mores explora.
Λαβὼν ἀπόδω.	Quod accepisti restitue.
Τέχνῃ χρῶ.	Vtitor arte.
Ὑφορῶ μηδένα.	De nemine suspicare.
Ὃ μέλλεις δός.	Daturus non differes.
Εὐεργεσίας τίμα.	Beneficia honorato.
Φθόνυ μηδένι.	Inuideto nulli.
Φυλακῇ πρόσεχε.	Custodiam adhibe.
Ἐλπίδα αἶνε.	Spem lauda.
Διαβολὴ μίσε.	Calumniam oderis.
Δικαίως κτῶ.	Iustè posside.
Ἀγαθὺς τίμα.	Bonos honora.
Αἰσχύνην σέβυ.	Verecundiam cole.
Χάριν ἀπτέλε.	Gratiam refer.
Ἔριν μίσε.	Contentionem oderis.
Ὄνειδω ἔχθαιρε.	Opprobrium detestare.
Κρῖνε δίκαια.	Iudica iustè.
Ἀδωροδόκητω δοκίμαζε.	Muneribus incorruptus, res examina.
Αἰτῶ παρόντα.	Incusa præsentia.
Βίας μὴ ἔχυ.	Vim non facias.
Λέγε εἰδὼς.	Loquere sciens.
Ὁμίλε πράως.	Conseruare mansuetè.
Πέρας ἐπιτέλε μὴ ἀποδειλιῶν.	Finem cœptis intrepidus impone.

Τίοῖς καταῤῥᾷ.	Filiis non confidas.
Γλῶτης ἄρχε.	Impera linguæ.
Σεαυτὸν δῦ ποίᾳ.	Benefac tibi ipſi.
Εὐφροσήγορ@ γίνυ.	Effabilis eſto.
Αποκρίνυ ἐν καιρῷ.	Reſponde in tempore.
Πόνᾳ μ᾽ δικάιυ.	Labora cum iuſtitia.
Πρᾶτε ἀμεταμοήτως.	Ea fac quorum te non pœniteat.
Οφθαλμῦ κράτᾳ.	Oculo moderare.
Βυλδύυ χρήσεμα.	Conſule vtilia.
Ἐπιτέλᾳ ζωλόμως.	Abſolue citò.
Φιλίαν φύλαστε.	Amicitiam cuſtodi.
Εὐγνώμων γίνυ.	Sis gratus.
Ὁμόνοιαν δίωκε.	Concordiam ſequere.
Ἄῤῥητον μὴ λέγε.	Arcanum ne proferto.
Τὸ κραιῦν φοβῦ.	Potentius time.
Τὸ ζυμφέρον θυρῶ.	Vtile venerare.
Καιρὸν πεθθέχυ.	Occaſionem expecta.
Ἔλθρας δᾷλυε.	Inimicitias diſſolue.
Εὐφημίαν ἄσκᾳ.	Benedicentiam vſurpa.
Ἀπέχθειαν φῦγε.	Simultatem fuge.
Πλύτᾳ δικάιως.	Diuitias poſſideto iure.
Δόξαν μὴ λίπε.	Gloriam ne deſerito.
Κακίαν μίσᾳ.	Malitiam odio habeas.
Μανθάνε μὴ κάμνον.	Diſcendo ne defatigeris.
Κινδύνυε φρονίμ@.	Periclitare prudenter.
Οὓς τρέφεις ἀγάπα.	Quos alis ama.
Πλύτῳ ἀπίᾳ.	Diuitiis diffidito.
Νεώτερον δίδασκε.	Iuniorem doce.

Σεαυτὸν αἰδοῦ.	Teipſum verere.
Προγόνους στεφάνου.	Maiores corona.
Θνῆσκε ὑπὲρ πατρίδος.	Morere pro patria.
Τῷ βίῳ μὴ μάχου.	Ne pugnes aduerſus vitã.
Ἐπὶ νεκρῷ μὴ γέλα.	Mortuum ne irriſeris.
Ἀ τυχοῦντι ζωάθου.	Cum infœlice doleto.
Χαρίζου ἀβλαβῶς.	Gratificare citra iacturã.
Μὴ ὑπὲ πάντι λιποῦ.	Nõ quauis cauſa triſteris.
Ἐξ εὐγενῶν γόνα.	Ex ingenuis liberos procrea.
Ἐπαγγέλλου μηδένι.	Nemini promittito.
Φθιμένους μὴ ἀδίκει.	Ne fueris iniquus in defunctos.
Εὖ πάσχε ὡς θνητός.	Suſcipe beneficia tanquam mortalis.
Τύχῃ μὴ πίσθε.	Fortunæ ne credas.
Παῖς ὢν κόσμιος ἴθι.	In pueritia modeſtꝰ eſto.
Ἡβῶν ἐγκρατής.	Adoleſcens temperans.
Μέσος δίκαιος.	Vigente ætate iuſtus.
Πρεσβύτερος ἔυλογος.	Senior prudens.
Τελεύτα ἄλυπος.	Moriaris ſine triſtitia.

ΓΝΟΜΑΙ ΜΟΝΑΣΤΙΚΟΙ.
SENTENTIÆ MONOSTICHÆ.

Ἀγαθὸν μέγιστον ἡ φρόνησις ἐς ἀεί.
PRudētia bonū ſemper eſt, quā maximū.

Ἄνδρ᾽ ὧδε καθαρκτὴρ ἐκ λόγου γνωρίζεται.
Qualis ſit vnuſquiſque ſermone indicat.

Ἄμεινόν ἐστι πάντ᾽ ἀπίστασθαι καλά.
Optimū eſt honeſta cuncta nouiſſe.

Ἢν δ᾽ ὀρθρονῇς, τὰ πάντα γ᾽ εὐδαίμονα ἔσῃ.
Si rectè ſapias, per omnia beatus eris.

Ἀεὶ κράτιστόν ἐστι τἀφαλέστατον.
Tutiſſimum quod eſt idē ſemper optimum.

Ἔνιοι κακῶς φρονοῦσι πράσσοντες καλῶς.
Sunt qui cū male ſapiāt: rectè tamen agant.

Ἐμπειρία γὰρ τ᾽ ἀπειρίας κρατεῖ.
Experientia enim vincit imperitiam.

Βλέπων πεπαιδεύμεθ᾽ εἰς τὰ τῶν ἄλλων κακά.
Malis aliorum inſpectis ſapientior euaſi.

Ἡδύγε παὶὴρ φρόνησιν ἀντ᾽ ὀργῆς ἔχων.
Suauis eſt pater qui prudentior, quàm iracundior fuerit.

Ἡδιστόν ἐστιν εὐτυχοῦντα, νοῦν ἔχειν.
Suauiſſimum eſt ſi fortunati ſapiant.

Μισῶ ζοφιστὴν ὅστις οὐκ αὐτῷ ζοφός.
Odi Sophiſtam, qui ſibi nihil ſapit.

Νοεῖν γάρ ἐστι κρεῖττον ἢ σιγὴν ἔχειν.
Sapere melius eſt, quàm ſilere.

Σωετὸς σεψυχὼς φεύγε τ̃ λακυργίαν.
Cùm sis prudens, fuge malitiam.

Ὁ σαρ̀ ἡλικίαν νο͂ς μῖσ͠ ἐξεργάζε͠.
Prudentia prẹter ætatem parit odium.

Οὐδεὶς ὁ νοεῖς οἶδεν, ὁ δ̀ σαεῖς βλέπ͠.
Nemo mẽtem tuam nouit, sed facta inspicit.

Οὐ σανταχῆ ὁ φρόνιμ͠ ἁρμόττει οἰκεῖ.
Non vbique conueniens locus est prudenti.

Τὸ μηδὲν εἰκῆ σανταχῦ ἔστι χρήσιμον.
Vtile fuerit vbique, vt ne quid agas temerè.

Φυχῆς μέγας χαλινὸς ἀνθρώποις ὁ νο͂ς.
Mens est hominibus magnum animæ frẹnum.

Ὡς ὐδὲν ἡ μάθησις, ὡ μὴ νο͂ς σρ̃ῇ;
Quàm nihil est disciplina sine mente?

Ἀργαλέων φρονοέντα σαρ̀ ἄφροσι σολλ̀ ἀγορεύειν.
Indecorum est prudentẽ apud imprudentem multa loqui.

Καὶ σιγᾶν ἀεὶ τ̃ρ ὸ ἀδύνατον.
Perpetuò autem tacere impossibile est.

Οὗτ͠ μὲ σανάριστ͠, ὃς αὐτῷ σάντα νοήσει.
Optimus ille quidem est, qui sibi cũcta prospicit.

Φρασάμεν͠ τάχ' ἔπειτα, ὃ ἐς τέλ͠ ἧσιν ἀμείνω.
Sapiens quæ in posterum quoque, & ad finem potiora sunt.

Ἐσθλὸς δ' ἀν κακεῖν͠, ὃς εὖ εἰπόντι σείθη͠.
Bonus autem & ille est qui rectè dicẽti paret.

Ὃς δ̀ ἔκε μήθ' ἄυτῳ νοέῃ μητ' ἄλλυ ἀκούων.
At qui nec ipse quidem sapit, nec audita alterius.

Ἐν θυμῷ βάλληται. ὅσ' ἂυτ' ἀχρήιος ἀνὴρ.

Animo verba complectitur, is prorsus inutilis vir est.

Ἡ βραδύπους βουλὴ μὴ ἀμείνον. ἡδὲ ταχεῖα αἰὲν ἐφελκομένη τ' μετάνοιαν ἔχει.

Tardum consilium lõgè præstãtius est: præceps autẽ semper habet comitem pœnitentiam.

Οὐκ ἔστι σοφίας κτῆμα πρεσβύτερον.

Nulla possessio pretiosior est sapientia.

Σοφία γὰρ ἐστὶ καὶ μαθεῖν, ὁ μὴ νοεῖς.

Sapiẽtia enim est, & discere quod nescis.

Σοφῶν παρ' ἀνδρὶ πρῶτον εὑρέθη λόγος.

Sapientum apud virum primũ inuenta est ratio.

Σοφὸς γὰρ οὐδεὶς ὃς τὰ πάντα περισκόπει.

Sapiens enim nullus est, qui in omnib. offendit.

Σοφία ὑπὲρ πλοῦτου κτῆμα πρεσβύτερον.

Sapientiæ diuitiis possessio pretiosior est.

Σοφὸν παρ' ἀνδρὸς χρὴ σοφόν τι μανθάνειν.

Sapiente à viuo oportet sapiens quid discere.

Σοφοὶ δ' ζωκρύπτουσιν οἰκίας βλάβας.

Sapientes autem occultant propria damna.

Ἄριστόν ἐστι πάντ' ἐπίστασθαι καλά.

Optimum est honesta omnia scire.

ΤΈΛΟΣ.

FINIS.

Aoi 1466951

XLII
2
54.

XLII
2
54.

XLII
2
54.